

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

5.1.1 บริบทชุมชนบางหลวง

ชุมชนบางหลวงเริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2446 เป็นชุมชนที่มีความเก่าแก่มากกว่า 100 ปี ในอดีตชุมชนนี้ เป็นท่าเรือติดต่อค้าขายที่สำคัญแห่งหนึ่งในภูมิภาคนี้ ชาวจีนส่วนใหญ่อพยพมาจาก มณฑลทกวางตุ้ง อำเภอซัวเถา อำเภอโพ้วเล้ง และจากที่อื่นๆ เข้ามารวมตัวกันในชุมชนบางหลวง และมาประกอบอาชีพหลัก ๆ อยู่ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มอาชีพทำไร่ กลุ่มอาชีพค้าขาย และอาชีพกรรมกร รับจ้างทำงานต่างๆ ลักษณะของตลาดเป็นห้องแถวไม้ 2 ชั้น หันหน้าเข้าหากันมีจำนวนถึง 130 ห้อง และยังมีคงสภาพตลาดเก่าที่สมบูรณ์ ชาวจีนยังได้นำศิลปะและวัฒนธรรมที่เป็นมรดกอันล้ำค่ามา สืบสานประเพณีขึ้นในชุมชนบางหลวง เช่น งานวันเกิดศาลเจ้าแม่ทับทิม ประเพณีแห่ธง ในวันตรุษจีน ฯลฯ โดยเฉพาะการนำความรู้เกี่ยวกับดนตรีจีนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

5.1.2 องค์ความรู้เกี่ยวกับดนตรีจีนของชุมชนบางหลวง

วงดนตรีจีน “รวมมิตร บางหลวง” ก่อตั้งขึ้นมาไม่ต่ำกว่า 80 ปี เกิดจากการรวมตัวของคนจีน ที่มีความรู้ความสามารถการเล่นดนตรีจีนได้รวมวงกันเล่นดนตรีจีน หลังจากเลิกงานในช่วงเย็น การถ่ายทอดความรู้เพลงจีน จะใช้โน้ตจีนโบราณเป็นหลัก ที่ไม่บอกความสั้นยาวของเสียง ลักษณะ จังหวะเป็นอัตราจังหวะใดและความสูง-ต่ำจะไม่ปรากฏอยู่ในเพลง การถ่ายทอดจะเป็นแบบท่องทำนอง ให้ผู้เรียนฟังก่อน การสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีจีน ปราชญ์ท้องถิ่นจะวางพื้นฐานที่ถูกต้อง ให้กับผู้เรียน เช่น ท่าทางการบรรเลง วิธีการจับเครื่องดนตรี การวางระบบนิ้ว ตลอดจนเทคนิคการ บรรเลงให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเทคนิคการเล่น เครื่องดนตรีจีน ลักษณะวงดนตรีจีน ของชุมชนบางหลวง มี 2 ลักษณะ คือ 1) วงหล่อโก้ว คือ วงดนตรีที่มีขนาดใหญ่ ใช้บรรเลงที่กลางแจ้ง และ 2) วงที่ซี คือ วงดนตรีขนาดเล็ก นิยมบรรเลงในสถานที่ไม่กว้างมากนัก เครื่องดนตรีที่พบใน ชุมชนบางหลวงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) เครื่องดำเนินทำนอง ได้แก่ ซอฟ้าฮี้ ซอยี่ฮี้ ห่วยเต็ก

เอียงค้ม ฯลฯ และ 2) เครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ กลองตง โท้ว กลองคั๊ด โท้ว ตั่งลื้อ เบ็ลลื้อ หุยจี้กั้ง และตุ้วบ๊วะ ฯลฯ

5.1.3 การสร้างนวัตกรรม

5.1.3.1 การทำ Focus Group

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ควรยึดตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มสาระศิลปะ ว่ามีมาตรฐานแกนกลางอย่างไร และนำมาวิเคราะห์ เพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตร โดยแบ่งออกเป็นเนื้อหาทางทฤษฎี และเนื้อหาทางปฏิบัติ สำหรับเนื้อหาในทางทฤษฎีผู้เรียนควรรู้จักเกี่ยวกับเรื่องประวัติชุมชน รู้จักประเภทเครื่องดนตรี ลักษณะโน้ตจีน และโน้ตสากล ในทางปฏิบัติผู้เรียน ต้องปฏิบัติเครื่องดนตรีได้ และรู้จักเพลงจีนของชุมชน การวัดและประเมินผลในทางทฤษฎีเกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดวัดผลและประเมินผล ในทางปฏิบัติควรจะให้ประชาชนท้องถิ่นมาเป็นผู้ประเมินตรวจสอบผู้เรียน

5.1.3.2 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้นำผลการทำ Focus Group มาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 5 แผน จำนวน 30 คาบ ได้แก่ 1) เรียนรู้ชุมชน 2) ประเภทเครื่องดนตรีจีน 3) เรียนรู้เรื่องโน้ต 4) การปฏิบัติเครื่องดนตรีจีน และ 5) เอกลักษณ์ดนตรีจีนของชุมชน

5.1.3.3 ทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี

จากผลการทดสอบทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีจีนก่อนและหลังเรียน พบว่า เมื่อนักเรียนได้ฝึกฝนตามแผนการจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีทักษะในการเล่นดนตรีมากขึ้น

5.1.3.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน และหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงว่าเมื่อนักเรียนเรียนเนื้อหาดนตรีจีนแล้ว ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีจีนสูงขึ้น ($t = 38.28, P = .05$)

5.1.3.5 ความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอน

หลังจากนักเรียนได้เรียนเนื้อหาดนตรีจีนแล้ว พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนดนตรีจีนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57, S.D. = 0.48$)

5.1.3.6 เจตคติที่มีต่อการเรียนการสอน

หลังจากนักเรียนได้เรียนเนื้อหาดนตรีจีนแล้ว พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีเจตคติต่อการเรียนการสอนดนตรีจีนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 0.29)

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี

จากผลการทดสอบทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีจีนก่อนและหลังเรียน พบว่า เมื่อนักเรียนได้ฝึกฝนตามแผนการจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีทักษะในการเล่นดนตรีมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ภัททิยา สามงามยา (2545) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องแคนวงประยุกต์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องแคนวงประยุกต์ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยหลังการใช้หลักสูตร นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร สามารถเป่าแคน เพลงลายแคน เพลงแห่ เพลงไทย เพลงลูกทุ่ง เล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะแคนวงประยุกต์ได้ ไพเราะ และรำประกอบแคนวงประยุกต์ได้พร้อมเพรียงสวยงามถูกต้องตามจังหวะเพลง มีความคิดสร้างสรรค์ในการฝึกทำรำ

5.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน และหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงว่าเมื่อนักเรียนเรียนเนื้อหาดนตรีจีนแล้ว ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีจีนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ณรงค์ศักดิ์ ธรรมวิเศษ (2547) ได้ศึกษาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องโปงลางดนตรีพื้นบ้านอีสาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลการทดลองใช้หลักสูตรกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แผนการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า คะแนนเพิ่มขึ้นร้อยละ 73 ผู้เรียนมีความคิดเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการเรียน เรื่องโปงลางดนตรีพื้นบ้านอีสาน

5.2.3. ความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอน

หลังจากนักเรียนได้เรียนเนื้อหาดนตรีจีนแล้ว พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนดนตรีจีนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ภัททิยา สามงามยา (2545) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องแคนวงประยุกต์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า เป็นหลักสูตรที่ดีมีความหลากหลายไม่น่าเบื่อ สามารถแสดงได้จริง ดนตรีแคนวงประยุกต์มีความไพเราะ สนุก มีประโยชน์ สามารถยึดเป็นอาชีพได้ นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี

ของท้องถิ่นด้านดนตรีพื้นบ้านและควรปรับปรุงหลักสูตรในเรื่องระยะเวลา ให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับเนื้อหา

5.2.4 เจตคติที่มีต่อการเรียนการสอน

หลังจากนักเรียนได้เรียนเนื้อหาดนตรีจีนแล้ว พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีเจตคติต่อการเรียนการสอนดนตรีจีนอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ อุบลรัตน์ กิจไมตรี (2544) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพื่อถ่ายทอดเพลงอิแซวภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี พบว่า นักเรียนสามารถแสดงเพลงอิแซวได้ มีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร และควรปรับปรุงหลักสูตรในเรื่องระยะเวลาให้มีความยืดหยุ่น ใ้งานให้มีความน่าสนใจ และคำอธิบายรายวิชาให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน

5.3 ข้อเสนอแนะ

หลังจากการจัดการเรียนการสอนดนตรีจีนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนเจ็ยน์หัวผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรจัดเวลาเรียน เครื่องดนตรี สถานที่ให้เพียงพอ และเหมาะสม
2. ควรวิจัยเปรียบเทียบดนตรีจีนกับชุมชนอื่น ๆ